

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 15203

Tarih : 02.12.2025

37522

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzük 'ün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Kezban KONUKÇU
İstanbul Milletvekili

Türkiye'nin yerkürenin en etkin ve yıkıcı deprem kuşaklarından birinin üzerinde bulunduğu bilim insanlarının ifadeleri ve ne yazık ki geçmişte ve günümüzde yaşanan birçok yıkıcı depremlerle öğrenilmiş bir gerçekliktir. 6 Şubat 2023 tarihinde K.Maraş/Pazarcık ilçesi merkezli 7,7 ve 7,6 büyüklüğünde olan ve binlerce artçı sarsıntı ile 11 ilimizi etkileyen depremlerde yaşanan ağır can kaybı, kamu kurumlarının afet yönetimi ve koordinasyon kapasitesindeki eksiklikleri somut şekilde ortaya koymuştur. Öte yandan, deprem uzmanlarının uzun süredir özellikle Marmara ve İstanbul için yüksek olasılıklı ve ağır sonuçlara yol açacağı öngörülen büyük bir depreme dikkat çektiği kamuoyunca bilinmektedir. 2015 yılında ülkemizin de imzasının olduğu Sendai Afet Risk Azaltma Çerçeve Sözleşmesi'ne imza koyan bir ülke olarak, sözleşmede yer alan zarar azaltmada bahsi geçen maddelerin hayata geçirilmesi ile birlikte toplumun da afet yönetimine katılımının sağlanması gerekmektedir.

Bu bilimsel uyarılar ortadayken, 14 Şubat 2025 tarihinde duyurulan ve kamu kurumları, yerel yönetimler, gönüllü STK'lar ve uzman ekiplerin yaklaşık dokuz aydır hazırlık yürüttüğü ve 26 Kasım 2025 tarihinde gerçekleştirileceği ilan edilen "Ulusal Düzey Marmara Deprem Afeti Tatbikatı"nın, iptal edildiğine/ertelendiğine yönelik bilgiler kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Halktv.com.tr'nin tatbikatın iptaline ilişkin AFAD kaynaklarına dayandırarak kamuoyu ile paylaşmış olduğu haberinde; tatbikatın İstanbul AFAD'ın 17-20 Kasım tarihleri arasında düzenlenen BM INSARAG tatbikatı ve sertifikasyon sınavına yoğunlaşması nedeniyle yaşanan

kurumsal plansızlıktan kaynaklandığı, ayrıca İstanbul İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü'nün Ulusal Afet Tatbikatı için İlçe Kaymakamlıkları başkanlığında oluşturulan ilçe Belediyelerinin ana çözüm ortağı sıfatı ile kurulan ilçe Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezlerinin (İAADYM) gerekli tatbikat alanlarını ve senaryolarını gerektiği gibi hazırlayamadığı gözlenmiştir. Bu açıklamalar Marmara gibi birinci derece deprem bölgesinde, rant odaklı projeler yerine halkın can güvenliğine öncelik verilmesi gerekirken, uluslararası bir sertifika sınavı bahanesiyle ulusal bir tatbikatın iptal edilmesi, Türkiye ve İstanbul başta olmak üzere Marmara bölgesi için hayati önem taşıyan bir tatbikatın bütçesinin merkezden yani AFAD Başkanlıktan değil de ilçe Belediyelerinin üzerine yıkılması iktidarın afet yönetimindeki öncelik hatasını, yönetsel çöküşü, kurumlar arası koordinasyonun sağlanamamasını ve merkezîyetçi yaklaşımın afet yönetiminde yarattığı tahribatı net bir şekilde ortaya koymaktadır. Çünkü; BM INSARAG takvimi aylar öncesinden bilinen uluslararası bir programdır. Ulusal tatbikat ile aynı tarihlere denk getirilmesi büyük bir planlama hatasıdır. Gerekli enkaz alanlarının hazırlanamaması ise AFAD'ın teknik kapasitesinde ve koordinasyon mekanizmasında ciddi bir zafiyet bulunduğunu göstermektedir.

Buna karşın Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Dezenformasyonla Mücadele Merkezi (DMM) ve AFAD, tatbikatın iptal edilmediğini, sadece "paydaş kurumlarla istişareler sonucu" ileri bir tarihe ertelendiğini ve planlama sürecinde herhangi bir harcama veya satın alma işlemi yapılmadığını açıklamıştır. Ancak basına yansıyan bilgiler ile bu resmi açıklamalar arasında ciddi tutarsızlıklar bulunmaktadır. İstanbul AFAD'ın hazırlık yapamaması ve enkaz alanlarını oluşturamaması iddiaları, tatbikatın gerçekten planlı bir erteleme mi yoksa idari ve teknik plansızlık nedeniyle fiilen iptal mi edildiği konusunda kamuoyunda şüphe yaratmaktadır. Ayrıca, 9 aylık süreçte yapılan koordinasyon toplantıları, senaryo çalışmaları, 22 Nisan 2025 tarihli valilik tebligatları ve diğer hazırlıklar göz önüne alındığında ulusal düzeyde bir tatbikatın planlama sürecinin hiç maliyet yaratmadığı yönündeki açıklamaların gerçekliği tartışmalıdır.

Tüm bu gelişmeler, Marmara Bölgesi gibi yüksek deprem riski taşıyan bir alanda halkın yaşam hakkını doğrudan ilgilendiren bir konuda devletin sorumluluğunu yerine getirmediğinin tatbikatın iptalinin yalnızca teknik bir aksaklık değil; kurumsal kapasite zafiyeti, keyfi yönetim anlayışı ve afet hazırlık süreçlerinden uzaklaşmanın göstergesidir. Afet öncesi hazırlık ve Afet sonrası iyileştirme dönemlerine ilişkin yapılanlar konusunda kırılgan olan toplumsal algı bir güven sorununu da ortaya koymaktadır. Mahallelerde bulunan güvensiz binaların güvenli binalara dönüştürülmesinde ikna edilmeyen halk için bu erteleme ya da iptal etme daha da güvensizliğe iten bir yaklaşım olmuştur.

Bu nedenle tatbikatın neden iptal edildiğinin, kamu zararı oluşup oluşmadığının, sorumlulukların kimlere ait olduğunun ve benzer zafiyetlerin tekrarının engellenmesi için ne tür önlemler alındığının açıklığa kavuşturulması zorunludur.

Bu bağlamda;

- 1- 26 Kasım'da yapılması planlanan Marmara Bölgesi Deprem Tatbikatı hangi makam tarafından ve tam olarak hangi tarihte iptal edilmiştir?
- 2- 9 aylık bir planlama sürecine rağmen, INSARAG sınavı ile Ulusal Tatbikat'ın çakışma ihtimalinin öngörülememesi, AFAD yönetimindeki liyakat eksikliğinin somut bir kanıtı değil midir? Bu durumun ortaya çıkmasında, atama usullerinde siyasi referansların liyakate tercih edilmesi rol oynamış mıdır?
- 3- Halkın can güvenliğini doğrudan ilgilendiren Ulusal Afet Tatbikatının iptaline neden olan İstanbul AFAD'daki bu kurumsal koordinasyonsuzluk ve plansızlık, AFAD Başkanlığı bünyesinde hangi yöneticilerin görevi ihmal suçuyla doğrudan sorumluluğundadır? Bu yöneticiler hakkında liyakat ve görevde yetersizlik temelinde derhal idari soruşturma ve cezaî işlem başlatılacak mıdır?
- 4- 14 Şubat 2025-19 Kasım 2025 tarihleri arasında Marmara Deprem Tatbikatı kapsamında kaç koordinasyon toplantısı yapılmış, hangi kurumlar katılmıştır?
- 5- DMM ve AFAD'ın resmi açıklamalarında tatbikatın "paydaş kurumlarla istişareler sonucu" ileri bir tarihe ertelendiği belirtilmektedir. Bu istişareler hangi kurumlarla hangi tarihlerde yapılmıştır? Erteleme kararına neden olan "istişari" gerekçeler ve paydaş kurumların spesifik itirazları/önerileri nelerdir?
- 6- Deprem uzmanlarının uzun süredir özellikle Marmara ve İstanbul için yüksek olasılıklı ve ağır sonuçlara yol açacağı öngörülen büyük bir depreme dikkat çektiği bir dönemde 9 ay hazırlığı yapılan Marmara tatbikatının başlamasına 1 hafta kala "paydaşlarla istişareler" gerekçesiyle ertelenmesinin gerçek nedeni İstanbul İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü'nün 17-20 Kasım 2025 tarihlerinde düzenlenen BM INSARAG tatbikat ve sertifika sınavına öncelik verip enkaz alanlarının hazırlanamadığı iddiası doğru mudur?
- 7- İddialar doğru ise, Ulusal Afet Tatbikatı gibi on milyonlarca vatandaş ilgilendiren hayati bir hazırlığın, kurum içi başka bir etkinlik nedeniyle aksaması Bakanlığınızca kabul edilebilir bir durum mudur? Değilse bu plansızlığa neden olanlar hakkında herhangi bir idari soruşturma başlatılmış mıdır?

- 8- 17-20 Kasım 2025 tarihlerinde gerçekleştirilen BM INSARAG tatbikatı için kaç personel görevlendirilmiş, kaç enkaz alanı kurulmuş ve toplam ne kadar bütçe harcanmıştır?
- 9- AFAD tarafından yapılan “kamu zararı oluşmadı” açıklamasının dayanağı nedir? 14 Şubat 2025 tarihinden itibaren 9 ay boyunca yürütülen tatbikat hazırlıklarında görev alan kamu personelinin harcadığı zamanın (personel saat maliyeti) ve yapılan diğer giderlerin toplam tutarı nedir? AFAD’ın “herhangi bir harcama veya satın alma işlemi gerçekleştirilmediği” beyanı bu maliyetleri kapsamakta mıdır?
- 10- DMM’nin “hazırlıklar için harcanan milyonlarca lira boşa gitti” iddialarını karşılık AFAD’ın “herhangi bir harcama veya satın alma işlemi gerçekleştirilmemiştir” açıklaması, tatbikatın planlama ve hazırlık aşamalarında kurum personeli, araç-gereç (akaryakıt, lojistik, malzeme vb.) ve zaman maliyetinin sıfır olduğu anlamına mı gelmektedir? Bu denli kapsamlı bir ulusal tatbikat için yapılan planlama toplantıları, personel görevlendirmeleri ve lojistik hazırlıklar için harcanan kamusal emek ve zamanın kamu zararı kapsamında değerlendirilmemesinin gerekçesi nedir?
- 11- İlçe Kaymakamlıkları başkanlığında kurulan İlçe AADYM’lerin ana çözüm ortağı olan ilçe belediyelerinin ve diğer TAMP daki ana çözüm ortakları ile destek çözüm ortakları tatbikat için herhangi bir harcama veya satın alma işlemleri gerçekleştirmiş midir? Gerçekleştirdi ise bu bir kamu zararı değil midir? Kamu zararı ise bunun sorumlusu kimdir?
- 12- Bakanlığınızca Marmara Bölgesi’nde beklenen büyük depreme yönelik hazırlıkların bu şekilde aksaması, vatandaşların can ve mal güvenliğini tehlikeye atan bir ihmal olarak değerlendirilmemekte midir?
- 13- Bakanlığınız, Marmara Bölgesi’ndeki yaşamsal riskin aciliyeti karşısında, bu plansızlık iddialarının tekrarlanmaması ve afet koordinasyonunun tam şeffaflıkla sağlanması için ne tür kalıcı önlemleri almayı düşünmektedir?
- 14- Yönetimsel çöküş ve şeffaflıktan kaçış olarak değerlendirilen bu iptal sonrasında, Marmara Bölgesi’nin tamamını kapsayacak, tüm kurum ve kuruluşların katılımıyla gerçekleştirilecek yeni ve daha kapsamlı bir ulusal tatbikat için herhangi bir takvim belirlenmiş midir?